

Teoston hallitusohjelmataavoitteet 2015 – 2019

Teoston hallitusohjelmataavoitteet 2015 – 2019

2020-luvulle kantavan hallitusohjelman on vastattava talouden ja yhteiskunnan rakenteisiin etenevän digitaalisuuden ja siitä johtuvan työelämän muutoksen luomiin tarpeisiin. Tulevalla hallitusohjelmakaudella 2015 – 2019 suomalaista elinkeinorakennetta on monipuolistettava. Tuotantomme perinteisten vahvuuksien rinnalle on luotava uusia kasvualoja.

Tuoreen selvityksen mukaan digitalisoituminen on kaikkiin toimialoihin kohdistuva kehitystrendi sekä innovaatioiden ja rakennemuutosten lähde. Digitaalisten kanavien käyttöä tulee edistää läpi yhteiskunnan, mikä myös lisää suomalaisten osaamista ja kokemusta digipalveluiden käyttäjinä. *(TEM raportti 25/2014 Kuva median murroksesta – Miten käy kasvulle ja työpaikoille?)*

Digitaaliset markkinamme kuitenkin laahaavat muita Pohjoismaita jäljessä. Suomalaisista kuluttajista vain 13 % on ostanut musiikkia internetistä viimeksi kuluneen vuoden aikana, kun vastaava luku Norjassa on 36 %, Ruotsissa 24 % ja Tanskassa 23 %. *(Polaris Nordic Digital Music Survey, lokakuu 2014. Teosto, KODA, TONO).*

Media-alan yleinen avainkysymys on, miten kilpailla tasaväiksesti kansainvälisten, media-alan liiketoimintaan tulevien yhtiöiden kanssa. Suomen kieli ja paikallinen sisältö ovat kilpailukykyä luovia ja suojaavia tekijöitä, mutta ne eivät yksinään riitä kilpailueduksi. Työ- ja elinkeinoministeriön raportin mukaan elinkeinopoliittisten toimien tavoitteena tulisi olla vaikuttaa media-alan toimintaympäristöön niin, että alalla olevat ja alalle tulevat yritykset alkavat tähdätä nykyistä voimakkaammin kansainvälisen tason kilpailukykyisiin toimintamalleihin. *(TEM raportti 25/2014 Kuva median murroksesta – Miten käy kasvulle ja työpaikoille?)*

Valtioneuvoston hiljattain tekemässä periaatepäätöksessä linjataan, että aineettoman pääoman kartuttamiseen ja hyödyntämiseen pohjautuva arvonaluonti vaatii suotuisia olosuhteita yritystoiminnalle ja monipuolista osaamista. Kun luovuuden merkitys arvonaluonnissa kasvaa, voidaan luovan talouden toimintaedellytyksiä parantaa turvaamalla luovien yksilöiden toimintakyky ja vahvistamalla omaehtoista yhteisöllisyyttä sekä verkostoitumista. *(Valtioneuvoston periaatepäätös aineettoman arvonaluonnin kehittämisohjelmasta, huhtikuu 2014)*

Aineettoman arvonaluonnin kehittämistoimia tulee toteuttaa sekä kulttuuripolitiikan alueella että hallinnonalojen välisesti. Tärkeintä on luoda suotuisat mahdollisuudet kulttuuristen sisältöjen tuottamiselle; tässä tekijänoikeuspolitiikalla on tärkeä rooli. *(Osaamisella ja luovuudella hyvinvointia. Opetus- ja kulttuuriministeriön tulevaisuuskatsaus 2014)*

Teosto edustaa yli 28 000 suomalaista musiikin tekijää ja kustantajaa, jotka toimivat luovalla, aineettomalla pääomalla hyödyntävällä toimialalla. Luovan työn tekijöille toimiva tekijänoikeusjärjestelmä on välttämättömyys. Yhteiskunnalle tekijänoikeuksiin perustuva elinkeinotoiminta merkitsee talouskasvua, kulttuuria ja innovaatioita.

Luovan alan kannalta eduskuntavaaleissa on kolme teemaa ylittävien muiden: digitaalisuus, työ ja kulttuuri. Uskomme, että näiden kolmen toisiaan täydentävän teeman kautta koko suomalainen yhteiskunta hyöttyy kasvun, työllisyyden ja hyvinvoinnin muodossa.

Digitaalisuuden täysi hyödyntäminen

- Kollektiivihallinnon direktiivi tiivistää suomalaisen musiikkialan suhdetta eurooppalaisiin digitaalisiin sisämarkkinoihin.
- Uuden kotimaisen lainsäädännön tulee vahvistaa suomalaisten tekijöiden ja kustantajien kilpailukykyä.

Keväällä 2014 hyväksyttiin kollektiivihallinnon direktiivi, joka yhdenmukaistaa tekijänoikeusjärjestöjen toimintaa EU:n jäsenvaltioissa. Kun tekijä siirtää oikeuksiaan tekijänoikeusjärjestön hallinnointiin, hänelle avautuu väylä teosten käytön massamarkkinoille. Direktiivi vauhdittaa näiden markkinoiden laajentumista EU:n laajuisiksi. Nopeasti muuttuvassa digitaalisessa toimintaympäristössä laajoille oikeuspaketeille on entistäkin ajankohtaisempi tilaus. Suomalaisen järjestöjen vahvuuksia ovat vankka osaaminen, luotettava toimintakulttuuri ja jäsen-demokratiaan perustuva päätöksenteko. Direktiivi edellyttää eurooppalaisilta tekijänoikeusjärjestöiltä lisää kilpailukykyä, innovatiivisuutta ja tehokkuutta. Järjestön on kyettävä nopeisiin päätöksiin ja etupainotteiseen toimintaan muuttuvilla markkinoilla oikeudenhaltijoiden tahdon mukaisesti. Mutta myös kollektiivihallinnossa lähtökohdana on yksittäinen tekijä. Direktiivi edellyttääkin, että tekijä voi käyttää oikeuksiaan itsenäisesti huomioon ottaen kollektiivin tehokkuusvaatimukset.

Yleisemmän näkökulman direktiiviin tarjoaa työ- ja elinkeinoministeriön tulevaisuuskatsaus. Sen mukaan EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden edistäminen parantaa alan yritysten kasvu-edellytyksiä ja luo edellytyksiä innovaatioille. Tekijänoikeuksilla on erityinen rooli markkinoiden toimivuudessa ja innovaatioi-

den edistämisessä. Suomalaisen lainvalmistelun lähtökohdat ja sääntelyn yksityiskohtaisuus on TEM:n mielestä arvioitava uudelleen. EU-jäsenyyden aikana sääntelyn määrä on lisääntynyt ja sen yksityiskohtaisuus kasvanut. Jotta lainsäädäntö voisi mahdollistaa eikä vain rajoittaa, sääntelyn yleisyystasoa tulisi nostaa, sen ymmärrettävyyttä parantaa ja sääntelyn määrää vähentää. *(Suomi kasvuun. Työ- ja elinkeinoministeriön tulevaisuuskatsaus 2014)*

Teosto katsoo, että toimiva kollektiivihallintoa koskeva lainsäädäntö

- perustuu tekijöiden vapaaehtoiseen valtuutukseen omille järjestöilleen
- asettaa kollektiivihallinnon yleiset periaatteet menemättä liian syvälle yksityiskohtiin
- mahdollistaa tekijänoikeusjärjestöjen toiminnan aatteellisina yhdistyksinä
- kunnioittaa oikeudenhaltijoiden päätösvaltaa oman yhteisönsä puitteissa
- ottaa huomioon tekijänoikeusjärjestöjen roolin moniarvoisen suomalaisen kulttuurituotannon mahdollistamisessa
- ymmärtää kollektiivihallinnon tuottamat hyödyt teosten käyttäjille ja yhteiskunnalle.

Tekijyys tulevaisuuden työnä

- Tekijöiden verotusta muuttamalla voidaan lisätä luovan alan kasvua ja vahvistaa kilpailukykyämme.
- Tekijöiden sosiaaliturvaa kaventavat epäkohdat on poistettava hallitusohjelmakauden aikana.

Jotta Suomesta löytyisi tulevaisuudessakin ammattimaisesti työtään tekeviä, kulttuuria uudistavia musiikin tekijöitä, heidän toimintaympäristönsä täytyy olla kunnossa. Rakenteiden – niin verotuksen kuin sosiaaliturvan – täytyy tukea elinkeinonharjoittamista. Luovaa yrittämistä on tuntuvasti kannustettava silloin kun tekijä ryhtyy organisoimaan työtään liiketoiminnan muotoon. Suomessa ei ole varaa omilla toimillaan vaikeuttaa yhden merkittävän luovan alan ammattiryhmän menestymistä.

Työ- ja elinkeinoministeriön asiantuntijaselvityksessä suositellaan, että luovan alan toimijoiden verotusta olisi tarkoituksenmukaista kehittää enemmän yritystoimintaluonteen huomioon ottavaan suuntaan. Tällä hetkellä Suomessa luovan alan toiminnasta saatava tulo katsotaan yleisimmin palkkatuloksi, vaikka toimintaa harjoitettaisiin elinkeinonharjoittamiseen rinnastuvissa olosuhteissa. Selvityksen mukaan Suomeen voitaisiin luoda verotuksellinen erityisnormisto, jossa itsenäiseen, yrittäjäriskin ja taloudellisen vastuun sisältävään luovan alan toimintaan sovellettaisiin elinkeinoverotusta ja muuhun toimintaan henkilökohtaisen tulon verotusta. (*Tekijänoikeustulon kohtelu eri oikeussubjektien kannalta. TEM raportti 30/2013*)

Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan taiteilijoiden sosio-ekonominen asema on Suomessa muiden Pohjoismaiden tasoa heikompi. Luovan työn erityisluonnetta ei ole otettu riittävästi huomioon tällaista työtä tekevien toimeentuloon vaikuttavissa järjestelyissä. (*Osaamisella ja luovuudella hyvinvointia. Opetus- ja kulttuuriministeriön tulevaisuuskatsaus 2014*). Sosiaalialan asiantuntemus korostaa, että sosiaalivakuutuksella on tärkeä rooli tukea työelämää kaikissa sen vaiheissa ja turvata tarvittaessa

toimeentuloa. Sosiaali- ja terveysministeriön tavoitteena on, että sosiaalivakuutus muodostaa yhdessä terveyden- ja sosiaalihuollon palveluiden kanssa kokonaisuuden, joka tukee työ- ja toimintakyvyn ylläpitämistä ja siten mahdollistaa työnteon. Toimiva työn ja perheen tasapaino vahvistaa työhön osallistumista ja työssä jaksamista. (*Hyvinvointi on toimintakykyä ja osallisuutta. Sosiaali- ja terveysministeriön tulevaisuuskatsaus 2014*)

Verotus: Suurella osalla suomalaisista ammattimaisista musiikintekijöistä on musiikkiin liittyvää yritystoimintaa. Tekijänoikeuskorvausten verokohtelu tällä hetkellä kuitenkin häiritsee tekijän yritystoiminnan harjoittamista, ja moni menestyvä tekijä onkin siirtänyt toimintaansa ulkomaille. Tällä hetkellä Teoston maksamat tekijänoikeuskorvaukset ovat tekijän ansiotuloa, eikä tulouttaminen yritykselle ole mahdollista.

- Verotusta on uudistettava siten, että tekijä voi ohjata tekijänoikeusjärjestöltä saamansa henkilökohtaiset korvaukset määräysvallassaan olevan yhtiön elinkeinotuloksi.

Sosiaaliturva: Nuorilla luovan alan tekijöillä on oikeutettu odotus siitä, ettei heidän ammatinvalintansa saa heikentää mahdollisuuksia turvautua yhteiskunnan takaamiin peruspalveluihin. Esimerkiksi vanhemmuus, sairastuminen tai työttömyys koskettaa musiikin tekijää samalla tavoin työsuhteessa olevia palkansaajia. Luovien tekijöiden asema sosiaaliturvapalveluiden asiakkaina on tällä hetkellä järjestetty epätasaarvoisesti. Esimerkiksi tekijänoikeustulojen merkitys etuuksien laskemisessa ei ole johdonmukaista eivätkä luovan alan työeläkejärjestelyt vastaa yhteiskunnan yleistä työeläketurvaa.

- Sosiaaliturvalainsäädäntöä on muutettava niin, että luovien tekijöiden työtulon erityisluonne huomioidaan esimerkiksi työeläketurvaa järjestettäessä

Kulttuurin uusiutuminen

- Kulttuuri on suomalaiselle yhteiskunnalle tärkeä itseisarvo ja taloudellinen voimavara.
- Kulttuurituotannon osaamista on vahvistettava tuomalla luova tekeminen osaksi opetustoimintaa.

Suomen Kulttuurirahaston syksyllä 2013 teettämän laajan kyselytutkimuksen perusteella kulttuuri kiinnostaa kaikenlaisia suomalaisia ikään, asuinpaikkaan ja tuloluokkaan katsomatta. Yli kaksi miljoonaa suomalaista pitää kulttuurilaitosten tarjontaa tärkeänä itselleen ja omalle hyvinvoinnilleen. (*Suomen Kulttuurirahasto ja TNS Gallup: Suomalaisten näkemykset kulttuurista 2013*). Myös opetus- ja kulttuuriministeriö korostaa kulttuurin merkityksen kasvua ihmisten elämässä ja yhteiskunnassa. Luovan osaamisen sekä taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutukset ulottuvat muillekin toimialoille. (*Osaamisella ja luovuudella hyvinvointia. Opetus- ja kulttuuriministeriön tulevaisuuskatsaus 2014*).

Taloudelliset arvot kiinnittyvät kasvavassa määrin eettisiin arvoihin ja globaaleihin megatrendeihin, kuten digitalisoitumiseen, elämyksellisyyteen, vastuullisuuteen ja kestävään kehitykseen. Nämä trendit ovat toisiinsa kietoutuneita ja tarjoavat mahdollisuuksia luovuuden ja luovan osaamisen hyödyntämiselle liiketoiminnassa. Aineettoman arvonluonnin kilpailutekijöiksi nousevat myös työhyvinvointi, elämänlaatu ja tasa-arvo. (*Valtioneuvoston periaatepäätös aineettoman arvonluonnin kehittämishajelmasta, huhtikuu 2014*).

Suomalaisen kulttuurituotannon päämarkkinat ovat Suomessa. Siksi suomalaisten on pidettävä huolta oman kulttuurinsa jatkuvuudesta ja uusiutumiskyvystä tulevaisuudessakin. Yksi elinvoimaisen ja uusiutuvan kulttuurin osatekijä on luovuuteen kannustava koulutusympäristö. Se parantaa myös musiikin menestymisen mahdollisuuksia sekä musiikintekijöiden toimintaedellytyksiä. Esimerkki menestyneestä kansallisesta toimintaohjelmasta on Ruotsissa toimiva Musikmakarna-koulutus, jossa pitkäjänteisesti ja systemaattisesti on haettu lahjakkuuksia ja ohjattu heitä kohti kansainvälistä menestystä.

Teosto on hiljattain toteuttanut yhdessä Sibelius-Akatemian ja eri musiikkialan toimijoiden kanssa Biisi-Pumppu-projektin, jonka pilotteikouluissa kartoitettiin toimivia tapoja ottaa luova musiikin tekeminen mukaan koulujen musiikinopetukseen. Hankkeesta saadut hyvät kokemukset tukevat ajatusta siitä, että tulevaisuudessa luova tekeminen yhä enemmän kannattaa integroida osaksi opetusta.

Jotta musiikin toimialan ja koulumaaailman yhteistyö saisi hyvän kasvualustan, julkisen vallan täytyy sitoutua edistämään ja tukemaan tätä työtä myös omilla toimillaan.

- Musiikin luova tekeminen on sisällytettävä vuonna 2016 voimaan tuleviin uusiin koulujen opetussuunnitelmiin.

Teosto on aatteellinen voittoa tavoittelematon yhdistys, joka edustaa 28 000 kotimaista musiikintekijää ja -kustantajaa. Säveltäjät ja musiikinkustantajat perustivat Teoston vuonna 1928 valvomaan etujaan. Päätösvaltaa Teostossa käyttävät yhdistyksen jäsenet eli musiikintekijät itse.

Teoston tavoitteena on varmistaa, että Suomessa on hyvät edellytykset tehdä musiikkia ammattimaisesti ja että suomalaista musiikkia soitetaan nyt ja tulevaisuudessa. Edistämällä musiikintekijän hyvinvointia Teosto on mukana edistämässä koko luovan alan ja suomalaisen yhteiskunnan hyvinvointia ja taloudellista kasvua.

Teosto kerää korvaukset musiikin käytöstä ja tilittää ne edelleen tekijöille ja kustantajille. Näin huolehditaan siitä, että musiikista voi nauttia helposti ja laillisesti ja sitä voi halutessaan hyödyntää oman liiketoiminnan edistämiseksi.

Vuonna 2013 Teosto keräsi kotimaasta korvauksia 50,3 miljoonaa euroa, josta toimintakulujen vähentämisen jälkeen tilitettiin 86 prosenttia musiikintekijöille ja -kustantajille.

Säveltäjäin Tekijänoikeustoimisto Teosto ry

Kampin Huippu, Urho Kekkosen katu 2 C 6. kerros, 00100 Helsinki
puh. 09 681 011

www.teosto.fi • www.facebook.com/musiikintekijoidenjarjesto
[Twitter.com/Teosto_ry](https://twitter.com/Teosto_ry) • [Instagram.com/teosto_ry](https://www.instagram.com/teosto_ry)

